

Å sikre barn i bil kan være komplisert. Vi har samlet de mest stilte spørsmålene her.

Barn har en annen kroppsbygning enn oss voksne og trenger derfor tilpasset beskyttelse. De har et stort og tungt hode i forhold til resten av kroppen. Samtidig er muskulatur og beinbygning mindre utviklet.

Når barnet sitter bakovervendt blir kroppen og hodet presset mot seteryggen ved en frontkollisjon. Kreftene blir derfor fordelt over en større flate slik at belastningen blir mindre på hode og nakke.

Les mer om bakovervendt her.

I følge VTI (Statens väg-och transportforskningsinstitut) i Sverige finnes det ikke noe entydig svar på hvilken type bilsete som er best forovervendt for en 3-åring. Hvis barnet sitter i fempunktsbelte, kan det få nakkeskader ved en kollisjon fordi belastningen blir størst der. Hvis barnet sitter i trepunktsbelte, kan det «vrir» ut av selen og slå hodet inn i setet foran eller andre elementer i bilen. Det beste er å ha barnet sittende bakovervendt så lenge som mulig, så unngås problematikken.

Bilstoler som selges i dag, har generelt sett en levetid på cirka 10 år fra bilstolen tas i bruk. Levetiden til en bilstol påvirkes av aldring av materialet, slitasje og om bilstolen har vært involvert i en kollisjon. Vi har skrevet en artikkel om levetid på bilstol og hva som påvirker.

Det er vanskelig for oss å gi et konkret råd. Dersom det er åpenbare skader må stolen selvfølgelig byttes, men det kan være skjulte skader. Er du usikker er det best å kontakte produsenten av stolen.

Det er påbudt å sikre de aller minste bakovervendt når de sitter i bilstol. Hvor lenge er avhengig av setet du har. I seter godkjent etter ECE r 44 04 må barnet sitte bakovervendt frem til 9 kg, mens i-Size/ r 129 seter har krav opp til 15 måneder. Vi anbefaler bakovervendt så lenge som mulig, til minst 4 år. Forskning viser at bakovervendt er det tryggeste.

Det er ikke noe i veien for å kjøpe et brukt barnesete, men du må være helt sikker og kunne stole på at stolen ikke har vært i en ulykke og ikke er for gammel. Derfor bør du tenke deg godt om før du kjøper barnestol av fremmede.

Det er viktig å få med monteringsanvisningen, slik at du får montert setet riktig. Med «ikke for gammel» mener vi ikke eldre enn ca fem år når du kjøper den, fordi du bør kunne bruke den i fem år før den blir 10 år, som er det vi mener er maks levetid for barneseter. Årsaken er at det over tid kan oppstå en materialtretthet i plastmaterialene i setet som gjør den mer porøs og svekker de støtabsorberende evnene.

Vi har skrevet en del om bilstolars levetid og slitasje her.

Noen utstyrsbutikker leier ut bilstoler, men færre og færre gjør det. Å leie ut et sikkerhetsprodukt er et stort ansvar, og det er vanskelig for butikken å være sikker på utstyrets tilstand. If Skadeforsikring leier ut bilstoler over lengre tid. Les mer om If Skadeforsikring sin utleie av bilstoler.

Alt utstyr som kan brukes i Norge må være godkjent etter ECE R44.03/R44.04 eller R129. Det skal stå tydelig på utstyret hva det er godkjent etter. I tillegg så må du kunne montere utstyret etter bruksanvisningen i bilen du skal benytte.

Forskning viser at barn bør bruke barnesikringstustyr frem til de er 10-12 år. Et godt alternativ er en beltestol godkjent etter ECE R129. De er godkjent kun etter høyde og flere skal kunne brukes opp til 150 cm. OBS! Over 135 cm er disse beltestolene vehicle specific, det betyr at den ikke nødvendigvis vil passe inn i alle biler. Prøv derfor utstyret før kjøp og sjekk at den passer i din bil.

Barn bør bruke barnesikringstustyr som beltestol eller pute frem til de er 10-12 år. Før den tid er ikke hoftekammen ferdigutviklet og det gir større fare for at beltet blir liggende over magen. Dette øker sjansene for alvorlige skader i en kollisjon.

Det er lovpålagt å sikre barnet i godkjent barnesikringsutstyr frem til 135 cm, eller 150 cm hvis det finnes tilgjengelig. Les mer om lovverket her.

Kroppens utvikling og forskning viser at barn bør bruke barnesikringsutstyr som beltestol eller bilpute frem til de er 10-12 år. Før den tid er ikke hoftekammen ferdigutviklet og det gir større fare for at beltet blir liggende over magen. Dette øker sjansene for alvorlige skader i en kollisjon.

Mifold er godkjent å bruke etter ECE 44 04, men barnesikkerhetsekspertene anbefaler ikke å bruke denne løsningen da de ser at den gir dårligere beskyttelse enn å sitte uten barnesikringsutstyr.

Sørg for at barnet er godt sikret på ferie. Ta med annet barnesikringsutstyr som hjelper til med å tilpasse bilens belter til barnet.

Det er krevende for et barn å sitte riktig på en pute og ha beltet riktig plassert under hele kjøreturen. Derfor anbefaler vi at barnet bruker bilpute først når beltestolen har blitt for liten, og barnet er over 22 kg og 125 cm.

For å finne ut om bilpute er riktig for barnet bør bilputen prøves i bilen. Her finner du 5 stegstest for å se om barnet kan bruke bilpute.

Vår anbefaling finner du i artikkelen om bilstolars levetid og hva som påvirker sikkerheten.

Trygg Trafikk fraråder bruk av forovervendt stol med pute foran. Vi har ikke sett nødvendige tester som viser hvilken belastning det vil bli på barnets mage ved en kollisjon.

Fra det vi vet om sikring av barn i bil i så strider det imot å la barnets mage ta belastningen. Beltene i en ordinær stol eller bilens ordinære belter skal ligge over kroppens harde deler som hofteben og skulder. Dette for å unngå belastning på kroppens myke deler som mage. Når det gjelder stoler med magepute så vil belastning komme nettopp her.

Det stilles også spørsmålstegn ved hva som vil skje hvis man er involvert i en rundvelt.

Bilstolene med pute foran er godkjent for samme vekt/høyde som bakovervendte bilstoler. Bakovervendt er da det sikreste valget. Det finnes bakovervendte bilstoler som er godkjent opp til 36 kg og 125 cm.

Isofix er et internasjonalt, standardisert forankringssystem for barnesikringsutstyr i bil. Det er enklere å montere bilstoler med isofix og det er mindre fare for feilmontering. For å kunne bruke isofix må bilen være utstyrt med isofixfester og det samme må bilstolen/basen. Isofix er vanlig i nye biler, men det er ikke nødvendigvis på alle plassene i bilen. Derfor er det lurt å ha tenkt igjennom hvilket behov og plassering dere ønsker å benytte i bilen.

Det er greit å merke seg at bilstoler som monteres med isofix har en totalvektgrense på 33 kg (barn + bilstol). Mens de beltemonterte stolene ikke har de samme restriksjonene og kan derfor brukes lengre.

Så lenge stolen er festet riktig etter bruksanvisning har vi ikke sett forskning som viser forskjell på beltemonterte stoler og isofix når det gjelder sikkerhet.

Det er enklere å montere bilstol med isofix, mens de beltemonterte er godkjent for høyere vekt og kan derfor brukes lengre.

Grensene for hvor mye belastning isofix-festene skal tåle er lavere enn bilbeltene. Bilstoler med isofix godkjent etter ECE R 129 har en totalvektgrense: sete + barn = 33 kg. Mens seter med isofix som er godkjent etter ECE R 44 04 har en vektgrense på 18 kg.

Det finnes beltemonterte bilstoler godkjent etter ECE R 129 som kan brukes opp til 125 cm og 36 kg. Beltemonterte bilstoler godkjent etter ECE R 44 04 kan brukes til barnet er 25 kg.

Bilstolen bør ha en helning på ca. 40-45 grader. Man bør ikke overstige 45 grader fordi det kan påvirke barnets sikkerhet. Pass på at barnet sitter godt og puster fint.

Her kan du lese mer om våre anbefalinger for babyer i bil.

Småbarnstolen kan ha maks helning på 30-35 %, ofte er 20-25 grader nok.

Her kan du lese mer om våre anbefalinger for små barn.

Forskjellen på sikkerhet i forsetet og baksetet er langt mindre i nyere biler enn i eldre modeller. Tidligere advarte vi mot å sikre barn i forsetet. Det gjør vi ikke lenger, da nyere biler har et helt annet karosseri og sikkerheten er bedre ivaretatt i forsetet enn før.

Men du må sjekke:

Informasjon om barn i bil og airbag finner du her.

Sitter barnet bakovervendt? Da MÅ airbagen kobles ut!

Sitter barnet forovervendt? Trygg Trafikk anbefaler å skru av airbagen for barn som sitter forovervendt og er lavere enn 140 cm. Anbefalingen er basert på kunnskap fra blant annet Väg- och Transportforskningsinstitutet ( [www.vti.se](http://www.vti.se) ) i Sverige, som gjennomfører kollisjonstester. Eneste unntaket er hvis bilprodusenten tillater at barn som sitter forovervendt kan sitte foran en aktiv airbag. Sjekk med bilprodusenten om det gjelder din bil.

Ved en kollisjon vil barnet bli kastet fremover og bli truffet på en slik måte at airbagen kan føre til kompresjonsskader på barnets nakke. Det vil ikke hjelpe å sette barnet på pute eller stol, da det er vekten på barnets hode som gjør at barnet får et fremkast.

Det er vanskelig å si nøyaktig hvor stor risikoen for alvorlige skader er i en gitt situasjon, derfor frarådes det å plassere barn som er lavere enn 140 cm foran en airbag som ikke er koblet ut. Airbag reduserer risiko for skader hos voksne med 5 – 10 prosent, men bruk av bilbelte betyr 50-60 prosent risikoreduksjon – det vil si at effekten av airbag er forholdsvis liten sammenlignet med bilbelte.

De alvorligste ulykkene med personskafe skjer i frontkollisjoner, selv om det også forekommer kraftige påkjørsler bakfra. Derfor anbefaler vi den beste sikringen for barn i forhold til frontkollisjoner. Men forskning viser at også i påkjørsler bakfra er en bakovervendt barnesete best i de aller fleste tilfeller. Det er ulykker hvor barnet aldri ville overlevd uansett plassering, og det er ulykker hvor et stort kjøretøy kjører inn i ett som står stille. Men statistisk sett er dette få tilfeller.

Nedenfor er tall fra FNOs skadestatistikk (Trast). Her ser vi antall uhell som forsikringsbransjen har fått innrapportert fra bilister i årene 2010-2016.

Ulykkesfordelingen er en ganske annen når en ser på uhell med kun materielle skader, enn i ulykkene med alvorlige personskafer.

I uhellene ser vi at påkjørsler bakfra, rygging og påkjørsler av parkerte kjøretøy til sammen utgjør nesten halvparten (47 prosent) av ulykkene.

I de alvorlige ulykkene utgjør påkjørsler bakfra 6 prosent.

Det skjer flere påkjørsler bakfra, men farten er ofte lavere. Enten kjører begge bilene i samme retning, eller bilen står stille og da er kreftene mye mindre sammenliknet med en frontkollisjon.

Nettbrett i bilen kan potensielt være livsfarlig dersom de brukes løst. De tryggeste løsningene er de skjermene som er integrerte i bilen. Ved bruk av nettbrett anbefales det å bruke en kollisjonstestet nettbrettholder.

En iPad som veier rundt en halv kilo vil komme med en kraft tilsvarende 12 kilo ved en bråstopp i 50 kilometer i timen.

Vi har ikke sett integrerte skjermer for barn som sitter bakovervendt. Men det finnes nettbrettholdere på markedet som er kollisjonstestet og kan være et alternativ.

Per i dag kjenner ikke vi eller Vegdirektoratet til lovlige belteforlengere på markedet. De være godkjent som en del av kjøretøyets beltesystem for at man er trygg på sikkerheten.

1. juli 2020 kom det krav til belte i traktor, med noen få unntak. Ut fra informasjonen vi har fra myndighetene er det fortsatt ikke krav til å bruke barnesikringsutstyr i traktor.

Vi fraråder å ha barn i traktor hvis det ikke er mulig å sikre dem på en trygg måte.

Det er samme krav til sikring av barn i bobil som det er i privatbil:

Det er påbudt å bruke godkjent sikringsutstyr som er tilpasset barnet, frem til barnet er 135 cm høy. Utstyret må være riktig i forhold til barnets vekt og høyde.

Hvis godkjent barnesikringsutstyr er tilgjengelig i bilen, skal også barn mellom 135 og 150 cm bruke det. Etter dette skal barn sikres med bilens ordinære belter. Barn skal ikke transporteres i bakovervendt sikringsutstyr med aktiv kollisjonspute.

Les mer om å sikre små barn riktig i bobil.

Her finner du generelle råd om bobil.

Bilstolene blir ikke testet for bruk annen vei. Vi anbefaler å høre med produsenten av bilstolen dere har tilgjengelig, om den kan brukes i et bilsete som står bakovervendt.

Det er samme krav til sikring av barn i lastebil (kjøretøygruppe N2 og N3) som det er i privatbil:

Det er påbudt å bruke godkjent sikringsutstyr som er tilpasset barnet, frem til barnet er 135 cm høy. Utstyret må være riktig i forhold til barnets vekt og høyde.

Hvis godkjent barnesikringsutstyr er tilgjengelig i bilen, skal også barn mellom 135 og 150 cm bruke det. Etter dette skal barn sikres med bilens ordinære belter. Barn skal ikke transporteres i bakovervendt sikringsutstyr med aktiv kollisjonspute.

Det er en del ting dere bør se på før dere endrer fra bakovervendt bilstol. Å snu barnet fremovervendt bør være siste utvei. Noen barn blir bilsyk uavhengig av hvilken vei de sitter.

Våre tips til å motvirke bilsyke:

Les hva legene sier om saken.

Vi har snakket med en overlege som arbeider med barn og spedbarn. Han har ikke sett god dokumentasjon på at større barn tåler mer. De kan ha en noe tidligere modning av skjelettet, men det er lite som tyder på at andre sårbare organer modnes tidligere.

Vi anbefaler at barn sitter bakovervendt så lenge som mulig, til minst 4 år. Det finnes mange bakovervendte bilstoler som er godkjent opp til 25 kg, 36 kg og 125 cm.

Beltestolen er beregnet på større barn. Sammenliknet med en 3 åring, vil kroppen til en 5 åring både være lengre og mer utviklet. Det gjør at barnet tåler bedre å sitte forovervendt i en kollisjon, samt at beltet ligger riktig på barnet.

For små barn er det vanskelig å sitte riktig i en beltestol. Lengden fra rumpe til kneet er for kort og det blir ubehagelig fordi barnet ikke får ha naturlig knekk i kneet. Det kan føre til at barnet dytter seg fremover slik at beltet blir liggende over magen og ikke hoften. Skulderbeltet vil kunne ligge feil og barnet kan vris ut av beltet i en kollisjon. For de minste barna er bakovervendt det beste. Det krever mer av et barn å sitte rolig i en beltestol fordi bilens belter gir barnet mer bevegelsesrom.

Vi har skrevet en artikkel med råd og tips til foreldre om sikring av barn i bobil. Her finner du svar på de ulike ufordringene foreldre kan møte i bobil, samt en sjekkliste for leie eller kjøp av bobil.

Les vår personvernerklæring